

Hämeen Partiolaiset ry
Kilpailujaosto

Jussi Vuorisalmi
Ismo Halivaara
Petteri Lavikko

Kilpailunjohtajan opas

Versio 1.2

Julkaisija: Hämeen Partiolaiset ry / Kilpailujaosto
Kirjoittajat: Jussi Vuorisalmi (Tampereen Kotkat)
Ismo Halivaara (Tampereen Kotkat)
Petteri Lavikko (Tampereen Kotkat)
Versio: 1.2 (12.11.2008)

Tämän materiaalin kopioiminen, levittäminen ja kaikenlainen hyväksikäyttö on sallittua ja jopa suositeltavaa. Lue tarkemmat kopiointiohjeet ja -ehdot viimeiseltä sivulta.

Kaikki palaute ja kommentit koskien materiaalin sisältöä, ulkoasua tai asioiden esitystapaa ovat tervetulleita ja niillä on varsin suuri todennäköisyys tulla huomioituksi seuraavassa versiossa.

Julkaisija tai kirjoittaja ei ota vastuuta oppaan käytön kilpailuprojekteille aiheuttamista vahingoista, viivästymisistä tai turhasta työstä. :-)

© Hämeen Partiolaiset ry / Kilpailujaosto 2008

1. Johdanto

Partiotaitokilpailujen järjestäminen on haastava projekti. Se on myös erittäin opettava kokemus, jonka toivoisi osuvan ainakin kerran jokaisen partiolaisen kohdalle. Kilpailun järjestelyssä saa arvokasta kokemusta laajasta ja pitkäaikaisesta projektista ja työskentelystä järjestäytyneessä organisaatiossa.

Hyvien partiotaitokilpailujen järjestäminen ei ole helppoa, mutta onneksi niiden järjestämiseen on tarjolla monenlaista koulutusta. Piirin kilpailujaosto järjestää vuosittain pt-kilpailujen järjestämiskursseja ja rastipäällikkökursseja, joten kaikilla järjestelyihin osallistuvilla on mahdollisuus kouluttautua tehtäväänsä.

Tämän monisteen tarkoituksena on auttaa kilpailun johtajaa ohjaamaan kilpailuprojektia oikeaan suuntaan sekä tuoda esiin kilpailujärjestelyjen yksityiskohtia ja hyviksi osoittautuneita toimintatapoja. Monisteessa on keskitytty siis kilpailun johtajan toimenkuvaan liittyviin asioihin, mutta tämä sisältää monia yleisiä kilpailun järjestämiseen liittyviä asioita, joita on myös muidenkin järjestelytoimikunnan jäsenten hyvä käydä läpi. Kilpailun johtajan kannattaa myös tutustua muuhun Hämeen Partiolaisten kilpailujaoston sekä Suomen Partiolaisten kilpailuryhmän julkaisemiin materiaaleihin.

Pt-kilpailu on haastava projekti, joka kannattaa ottaa koko lippukunnan yhteiseksi projektiiksi ja osaksi lippukunnan varsinaista toimintaa. Siten siitä saadaan paras mahdollinen hyöty: kaikilla on mahdollisuus oppia uusia asioita, saada vastuuta ja päästä näyttämään osaamisensa isossa projektissa. Pt-kilpailun järjestäminen on siis parasta partiotoimintaa lippukunnalle.

Tässä versiossa 1.2 on otettu huomioon partiotaitokilpailujen uudet säännöt, jotka Suomen Partiolaisten ohjelmaudistuksen mukana hyväksyttiin 29.3.2008. Sääntöihin tehdyt muutokset eivät ole oleellisesti muuttaneet tämän monisteen sisältöä aikaisempaan versioon verrattuna, joten vanhankin version oppeja ja vinkkejä voi edelleen käyttää järjestelyprojektin aikana. Saadakseen kokonaiskäsityksen uusista säännöistä kilpailunjohtajan kannattaa myös tutustua varsinaiseen partiotaitokilpailujen sääntökirjaan.

Tampereella helmikuussa 2002 (päivitetty 2008)
Tekijät

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Hyvä pt-kilpailu	5
2.1.	Varsinainen kilpailu.....	5
2.2.	Järjestelyjen laatu	6
3.	Kilpailun johtaja	8
3.1.	Kilpailun johtajan rooli.....	8
3.1.1.	Eli miten tehdä itsensä tarpeettomaksi	8
3.1.2.	Käytännön esimerkkejä	9
3.2.	Pt-kilpailu on projekti.....	10
3.3.	Kilpailuprojektin johtaminen.....	11
3.3.1.	Tavoite ja siitä sopiminen.....	11
3.3.2.	Järjestelyaikataulu	12
3.3.3.	Tekijät ja työnjako	12
3.3.4.	Järjestelytoimikunnan johtaminen.....	13
3.3.5.	Riskien hallinta ja välttäminen	13
3.4.	Ihmisten johtaminen ja motivointi.....	14
4.	Kilpailun järjestelyaikataulu	15
4.1.	Projektin päävaiheet	15
4.2.	Tehtävien riippuvuudet.....	17
4.3.	Aikatauluesimerkit.....	17
4.4.	Työn ja järjestelyväen määrä.....	19
4.5.	Onko elämää kilpailun jälkeen?	19
5.	Organisaatio ja työnjako	21
5.1.	Organisaation muodostaminen ja tehtävät.....	21
5.2.	Organisaation haasteet.....	23
5.3.	Järjestäjien koulutus	24
6.	Yhteistyö muiden kanssa	25
6.1.	Valvoja.....	25
6.2.	Piiri ja partiotoimisto	25
6.3.	Jaostot	25
6.4.	Yritykset	26
6.5.	Kaupunki / kunta / urheiluseurat	26
6.6.	Muut partiolaiset.....	26
7.	Liitteet	27
7.1.	Esimerkki: Järjestelytoimikunnan esityslista	27
7.2.	Esimerkki: Järjestelytoimikunnan kokousmuistio.....	27

2. Hyvä pt-kilpailu

Seuraavana on lista asioista, joista muodostuu hyvä partiotaitokilpailu. Lista ei varmastikaan ole täydellinen ja makuasioista voidaan aina kiistellä, mutta jos alla olevat asiat toteutuvat, niin ei lopputulos ainakaan huono ole. Aihetta on tarkasteltu kahdesta näkökulmasta, varsinaisen kilpailun, eli kilpailijoille näkyvän, ja järjestelyjen, eli sen miten järjestäjät itse projektin kokevat. Kilpailuhan tehdään tietysti kilpailijoita varten, mutta kyllä sen pitäisi tekijöilleenkin jotain antaa, jotta vastaavia projekteja viitsisi jatkossakin tehdä.

2.1. Varsinainen kilpailu

- Tehtävät palkitsevia ja erottelevia

Parhaimmillaan tehtävä tarjoaa vartiolle onnistumisen tunteen ja siitä saadut pisteet ovat myös oikeassa suhteessa verrattaessa vartion suoritusta sekä toisiin vartioihin, että toisten tehtävien vaatimiin tietoihin, taitoihin ja työmäärään.

Tulostaululla tämä näkyy siinä, että harvalla, jos yhdelläkään, vartiolla on tehtävästä nolla pistettä ja hyvien ja huonojen suoritusten ero on selkeästi nähtävissä piste-erona. Lisäksi pisteeron pitäisi kuvastaa vartioiden todellista tieto- ja taitoeroa testatusta aiheesta, eli toisin sanoen tehtävän pitäisi mitata oikeaa asiaa.

- Tasapuolinen toteutus

Kaikilla vartioilla täytyy olla samanlainen mahdollisuus tehtävän tekemiseen. Suorituspaikkojen pitää olla tasapuolisia, kaikkien rastimiesten pitää arvostella suoritukset samalla tavoin ja lisäksi tehtävän tekemiseen vaikuttavien valaistus- ja muiden olosuhteiden pitää olla samanlaiset kaikille.

- Tehtävät ja rata sopivat sarjalle

Kaikkiahan harvemmin onnistuu miellyttämään, mutta tehtävien pitäisi olla sellaisia, että niiden tekeminen onnistuu periaatteessa kaikilta sarjan vartioilta, toisilta paremmin ja toisilta huonommin. Myös radan pitäisi olla matkan, maaston kuljettavuuden ja suunnistettavuuden kannalta kaikkien vartioiden selvitettävissä ilman, että väli kärjen ja hännän välillä venyy kohtuuttomaksi.

- Koulutuksellisuus, kisassa oppii jotakin uutta

Jotta uuden oppiminen onnistuisi, täytyy ensin saada ohjeita ja lopuksi palautetta. Eli tehtävä- ja pisteluettelosta pitäisi saada riittävän hyvä vihje siitä, mitä tehtävässä tehdään, jotta tarvittavia taitoja tai tietoja voi halutessaan harjoitella etukäteen. Lisäksi kilpailun jälkeen vartioiden nähtävillä pitää olla tehtävien oikeat vastaukset ja arvosteluperusteet.

- Rastimiehet osaavat hommansa

Viime kädessä kilpailun onnistuminen on kiinni rastimiehistä, koska he käytännössä toteuttavat vartioille näkyvän osuuden kilpailusta. Niinpä heidän täytyy tuntea oman rastinsa toiminta, tietää miten tehtävä on tarkoitus suorittaa ja miten se pitää arvostella. Lisäksi arvostelu ja sen kirjaus täytyy tehdä huolellisesti ja tasapuolisesti ja kaiken tämän lisäksi tarvitaan vielä ystävällinen käytös kilpailijoita kohtaan. Rastimiesten koulutukseen on siis syytä panostaa!

- Ei jonotuksia

Tavoitteena pitää olla, että yksikään vartio ei joudu odottamaan päästäkseen suorittamaan tehtävän. Tämä pitää ottaa huomioon rastien suorituspaikkamääriä laskettaessa ja lisäksi rasti-päälliköt ja rastimiehet pitää kouluttaa toimimaan niin, että vartiot saadaan mahdollisimman tehokkaasti rastin läpi.

- Huolto pelaa, ruoka on hyvää, juomavettä saatavilla, lämmin suihku

Elämän perusasioita, joiden järjestäminen ei loppujen lopuksi ole kovin vaativaa, mutta jättää kilpailusta paremman maun (sanan mukaisesti). Kilpailureitillä olevat vesipisteet kannattaa merkitä karttaan tai muuten ilmoittaa vartioille heti alussa.

- Tulokset on laskettu ja oikein ja ajallaan

Kuulostaa helpommalta kuin mitä itse asiassa on. Tämän toteutumiseen nimittäin vaaditaan, että koko ketju alkaen vartion suorituksen arvostelusta ja kirjaamisesta ja päättyen tulos-
taululla näkyviin pisteisiin toimii oikein ja tehokkaasti.

- Kisasta jää hyvä mieli

Tämähän on tietysti monen asian summa, mutta toisaalta myös usein pienestä kiinni. Esimerkiksi yksikin typerästi käyttäytyvä rastimies voi pahimmassa tapauksessa onnistua pilaamaan usean vartion kisafiiliksen.

- Turvallisuus

Kilpailijoiden täytyy voida luottaa siihen, että tehtävien tekeminen ja kisareitin kulkeminen on turvallista. Eli jos rasti on sijoitettu jäälle, niin täytyy varmistaa, että jää todellakin kestää rastilla olevien viidentoista vartion painon.

- Lyhyet avajaiset

Ei ehkä se maailman tärkein asia, mutta kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että kilpailijoiden kannalta avajaiset ovat lähinnä välttämätön paha, jota pitkät puheet eivät ainakaan paranna.

2.2. Järjestelyjen laatu

- Kisaprojektista jää hyvä mieli

Kun on kuluttanut vuoden tai pari kilpailun tekemiseen, olisi toivottavaa, että kokemus olisi positiivinen. Tähän tietysti vaikuttaa kilpailijoilta saatu palaute, mutta vähintään yhtä paljon se, millainen henki projektiryhmässä on ollut ja miten hyvin kannustusta ja tukea on osattu antaa.

- Koulutuksellisuus: jokainen järjestäjä oppii jotakin

Tekemällä oppii, sanotaan. Projektissa voi koittaa pelata varman päälle ja koota yhteen kokeneita tekijöitä, jotka rutiinilla hoitavat homman kotiin. Heillä ei vain välttämättä ole kovin suurta motivaatiota toistaa jälleen kerran samoja juttuja. Ennemmin kannattaa antaa vastuuta tuoreille tekijöille, tarjota mahdollisuus oppia uutta ja saada kokemusta. Vanhat kähmyt taas voivat olla apuna ja tukena, siirtämässä kokemustaan tarpeen mukaan eteenpäin.

- Projekti (kilpailu) valmistuu ajallaan, halutunlaisena ja riittävän laadukkaana

Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että rastit toimivat niin kuin on ajateltu, tehtäviin ei ole jäänyt virheitä ja yleensäkin sitä, että kisan kuluessa ei tule esiin virheitä tai puutteita, jotka johtuvat siitä, että jotain asiaa ei ole ehditty tai muistettu (viime hetken paniikissa) tehdä.

Projektinhallinta on vaativaa, varsinkin kun kyse on vapaaehtoisesti tehtävästä työstä. Lisäksi harvalla on valmiiksi kokemusta ja näkemystä siitä, miten projekti saadaan hallitusti vietyä läpi. Niinpä projektiin suunnitteluun ja ihmisten sitouttamiseen siihen kannattaa käyttää aikaa. Samoin projektin seurantaan täytyy panostaa, eikä antaa sen vain valua omalla painollaan eteenpäin.

- Tasainen työnjako kykyjen mukaan

Jokaiselle halukkaalle varmasti löytyy tekemistä kisaprojektissa. On kuitenkin tärkeää suhteuttaa tekijän kyvyt ja halut sekä tehtävän vaativuus toisiinsa. Eli ei anneta liian vaativaa tehtävää sellaiselle joka sitä haluaisi, mutta jonka taidot eivät ole tehtävän tasalla tai toisaalta ei väkisin työnnetä jollekin tehtävää, johon tekijän taidot kyllä riittäisivät, mutta aikaa tai innostusta sen hoitamiseen ei ole.

- Taloudellinen tulos ≥ 0 €

Tarkoitus on, että kisa budjetoidaan nollatuloksen mukaan ja että kaikki järjestelyissä mukana olevat sitoutuvat budjettiin niin, että sitä ei ylitetä. Jos tavoitteena on positiivinen tulos, sen täytyy muodostua vain ja ainoastaan järjestäjien tekemästä varainhankinnasta kuten käsiohjelman ilmoitusmyynnistä. Kilpailun osallistumismaksut on tarkoitettu kilpailun kulujen kattamiseen, ei lippukunnan talouden pönkittämiseen.

3. Kilpailun johtaja

3.1. Kilpailun johtajan rooli

3.1.1. Eli miten tehdä itsensä tarpeettomaksi

Jos partiotaitokilpailun johtajan omaa toimenkuvaa ja roolia pitäisi kuvailla vain yhdellä lauseella, se kuuluisi näin: “Kilpailun johtajan tavoitteena on tehdä itsenä tarpeettomaksi”. Väite saattaa kuulostaa liioitellulta tai epärealistiselta, mutta todellisuudessa se ei ole sitä.

Nimensä mukaisesti kilpailun johtaja johtaa partiotaitokilpailua ja sen järjestämistä. Hänen vastuullaan on se, että kilpailu valmistuu ajallaan, halutunlaisena, riittävän laadukkaana ja että itse kilpailutapahtumassa kaikki toimii kuten pitääkin.

Partiotaitokilpailun järjestäminen on projekti ja kilpailun johtaja on projektipäällikkö. Kilpailun johtajan tehtävänä on hallita projektia, ei tehdä itse “varsinaisia” töitä. Tätä ei tietenkään pidä ymmärtää väärin kehotuksena vastuiden pakoilemiseen tai laiskuuteen. Kokemus osoittaa, että pt-kilpailun kokoinen projekti vaatii projektin vetämiseen täysillä keskittyvän henkilön. Jos itse projektin hallinnassa luistetaan, ottaa järjestelyorganisaatio ison riskin ja todennäköisesti epäonnistuu tavalla tai toisella.

Kaikki kilpailun järjestämiseen liittyvät “varsinaiset” työt on delegoitava pois kilpailun johtajalta. Jokaiselle asialle on oltava oma vastuuhenkilö, eikä mikään asia (paitsi itse projektin hallinta) saa olla vain kilpailun johtajan vastuulla. Tärkeimmät syyt tähän ovat:

- Kilpailun johtajan päätehtävä on johtaa kilpailuprojektia. Tämän tehtävän hoitaminen kunnolla vaatii käytännössä niin paljon aikaa, että hänellä ei ole mahdollisuutta hoitaa muita vastuita.
- Yksi ihminen tai edes yksi järjestelytoimikunta ei ehdi ja pysty pitämään kaikkia lankoja käsissään. Vaikka kilpailun suunnittelu pienellä porukalla onnistuisikin projektin alkuvaiheessa, muuttuu tehtävä mahdottomaksi muutama kuukausi ennen kilpailua tai viimeistään kilpailuviikonloppuna kun yhtäaikaisten tehtävien määrä ja organisaation koko kasvaa (vrt. kappale 4.4).
- Vastuun ja vallan antaminen on tärkeä motiivointikeino. Ihminen on paljon helpompi sitouttaa ja motivoida tietyn tehtävän hoitamiseen kun hän tietää selvästi olevansa siitä vastuussa ja omaan tehtäväänsä on myös mahdollista vaikuttaa.
- Vastuiden jakamista puoltaa myös koulutuksellisuus. Kysymyksessä ei ole mikä tahansa projekti vaan nimenomaan partioprojekti, jossa jokaisen on tarkoitus oppia ja uskaltaa jotakin uutta. Kilpailun johtajan ei tarvitse sekaantua jokaiseen yksityiskohtaan.

Kyllä kilpailun johtajakin osallistuu käytännön töihin. Yleensä hänellä on vankka kokemus pt-kisoista ja jossakin vaikeassa paikassa auttaminen, käytännön töissä “käsien likaaminen” ja muu omalla esimerkillä johtaminen on tärkeää. Yhtä tärkeää on kuitenkin muistaa että kilpailun johtajan panoksen varaan ei näissä töissä saa laskea. Hänelle ei saa esimerkiksi antaa mitään kilpailuviikonloppun tehtävää, ei ainakaan mitään tiettyyn aikaan sidottua. Sopivia kilpailun johtajan lisähommia ovat esimerkiksi talkoot ja muut “ei sota yhtä miestä kaipaa” -tyyppiset työt jotka eivät vaadi pitkäaikaista sitoutumista.

Mistä kilpailun johtaja sitten tietää onnistuneensa tehtävässään ja milloin hän on tehnyt itsensä tarpeettomaksi? Pt-kilpailuprojekti huipentuu kilpailuviikonloppuun, yhtäaikaisten töiden määrä ja organisaation koko on silloin suurimmillaan. Yksi hyvä mittari johtajan onnistumisesta on: “Kilpailun johtaja on onnistunut tehtävässään, kun hänellä ei ole kisaviikonloppuna mitään tekemistä”.

3.1.2. Käytännön esimerkkejä

Mitä kilpailun johtaminen sitten käytännön tilanteissa tarkoittaa ja mihin kilpailun johtajan pitäisi sekaantua ja mihin ei? Seuraavassa muutama esimerkki:

- Kilpailukeskuksen, maaston ja yörastipaikan tiedustelu kilpailupaikkaa etsittäessä on tärkeä tapahtuma ja kilpailun johtajan pitää ehdottomasti olla paikalla. Näihin perusasioihin nojaa koko kilpailu. Järjestelysihteeri voi kuitenkin tutustua tarkemmin kisakeskukseen ja tuleva rasti- ja huoltohenkilöstö laskeskella kuinka paljon tilaa sadan vartion majoittuminen vie metsässä ja saadaanko yörastin huolto toimimaan kaavaillussa paikassa.
- Kilpailun johtajan ei tarvitse päättää kilpailun teemaa tai sisällöllisiä tavoitteita. Hyvän pt-kilpailun pystyy järjestämään teeman kuin teeman ympärille ja kilpailun johtajan tehtävänä on vetää projektia, ei miettiä varsinaista sisältöä tai sen kehyskertomusta.
- Kilpailutehtävät ovat vaarallinen alue, koska niihin liittyy aina paljon intohimoja. Turvallisinta olisi olla sekaantumatta niihin ollenkaan, mutta koska projektin etenemistä pitää pystyä seuraamaan, ei tätä aluetta voi kokonaan välttää. Melko turvallinen linja on, että esittää vain kysymyksiä tehtäviin liittyen, ei suoria kommentteja (“...oletko ajatellut miten tuo arvostelu toimii, jos käykin näin...?”).
- Koekisassa kilpailun johtajan on tietysti paikalla, mutta käytännön rooli riippuu tilanteesta. Monesti on tarpeen esimerkiksi hoitaa järjestelysihteerin, ratamestarin tai huoltopäällikön kanssa oleellisia tiedusteluja (kilpailukeskus, huoltojärjestelyt) tai suhdetoimintaa (maanomistajat, mahdolliset materiaalilahjoittajat, kisakeskus). Mutta jos muuta tekemistä ei keksi, voi vaikka osallistua koekisaan ylimääräisenä testivartiona (nimenomaan ylimääräisenä, tässäkin ei saa laskea kilpailun johtajan varaan).
- Ratamestarin vastuualueen etenemistä on käytännöllistä seurata käymällä yhdessä läpi maanomistajia ja heiltä saatavien lupien tilannetta. Töiden etenemisen seuraaminen on muutenkin tehokkaampaa kun paneudutaan yhdessä itse asiaan eikä vain kysytä että “onko asia edistynyt”.
- Talkoot ovat erinomainen tapa osallistua ruohonjuuritason työhön. Ne eivät ole kiinni yhdestä käsiparista, mutta vakuuttavat rastimiesportaankin siitä että kilpailun johtaja tekee tosissaan töitä yhteisen projektin eteen.
- Yleinen virhe on jättää kutsuvieraat kilpailun johtajan vastuulle. Kutsuvierastilaisuus ja mahdolliset kiertoajelut pitää antaa esimerkiksi kilpailun tiedottajan hoidettavaksi. On tietysti hienoa jos kilpailun johtajakin ehtii paikalle lausumaan tervehdyksensä, mutta tiukan paikan tullen tilaisuus ei kaadu siihen jos häntä tarvitaan muualla. Sama koskee palkintojenjakoa.

3.2. Pt-kilpailu on projekti

Projektiksi kutsutaan rajattua tehtävää, joka on suoritettava tietyssä ajassa ja tietyillä resursseilla. Partiotaitokilpailun järjestäminen on tyypillinen projekti: järjestettävänä on tietty kilpailu jolla on tietyt tavoitteet ja kilpailu pitää saada aikaan sovittuun aikaan ja yleensä hyvin rajoitetuilla resursseilla.

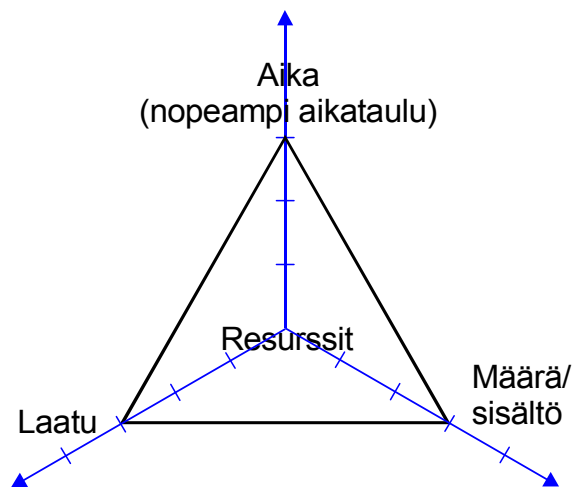
Projektin päätekijät sen hallinnan kannalta ovat sisältö, laatu, aika(taulu) ja rajalliset resurssit. Kuvassa 1 projekti on esitetty kolmiona, jonka kärjet ja pinta-ala kuvaavat näitä tekijöitä:

- Määrä/sisältö: pt-kilpailun tapauksessa kilpailutehtävien määrä, rastin suorituspaikkojen määrä, tehtävien ja rastien valmistelun työläys jne.
- Laatu: tehtävien/rastien/radan toteutuksen laatu, virheiden vähyys, jne.
- Aika: (kalenteri)aika, joka kilpailun järjestämiseen on käytettävissä
- Resurssit (kolmion pinta-ala): Käytettävissä olevat ihmiset, raha, materiaalit yms. ja kilpailun järjestämiseen käytettävissä oleva ihmisten vapaa-ajan määrä

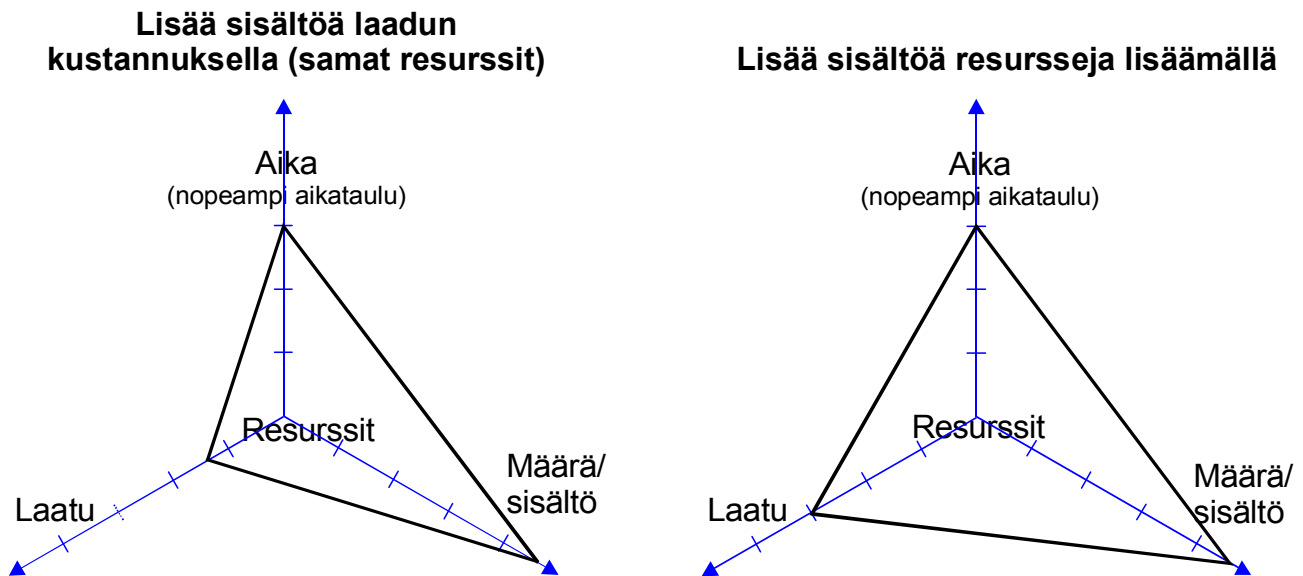
Kaikki nämä neljä tekijää ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Kuva 2 esittää tästä esimerkin. Jos projektin sisältöä halutaan lisätä eli esimerkiksi pt-kilpailuun lisää tai hienompia tehtäviä, heikkenee kilpailutehtävien laatu, jos aikataulu ei muutu eikä tekijöitä tule lisää. Aika ei yksinkertaisesti riitä yhtä hyvään suunnitteluun, testaamiseen ja viimeistelyyn. Sama laatutaso on mahdollista tässä tapauksessa säilyttää lisäämällä kilpailutehtäviä valmistelevien ihmisten määrää.

Sama koskee järjestelyaikataulua: jos sama kilpailu pitää järjestää nopeammassa aikataulussa, on käytettävä enemmän järjestelyväkeä tai rahaa. Toinen vaihtoehto on karsia sisältöä tai laatua.

Näiden neljän päätekijän riippuvuus on tärkeää ymmärtää jo projektia suunniteltaessa ja yrittää arvioida mihin resurssit riittävät. Jos haukataan liian iso pala, tapahtuu laadun karsiminen viimeistään suunnittelemattomasti kilpailupäivämäärän lähestyessä. Järjestelyaikatauluun pt-kilpailussa on harvemmin mahdollista vaikuttaa muuten kuin aloittamalla aikaisemmin.

Kuva 1: Projektin päätekijät ovat sisältö, laatu, aika(taulu) ja rajalliset resurssit.

Kuva 2: Projektin sisältöä voi lisätä uhraamalla laatua tai lisäämällä resursseja, jos aikataulua ei voi muuttaa.

3.3. Kilpailuprojektin johtaminen

3.3.1. Tavoite ja siitä sopiminen

Projektin johtamisessa ehkä tärkein asia on huolehtia siitä, että tavoite on määritelty ja että se on myös selvä kaikille tekijöille. Tämä koskee sekä koko kilpailukokonaisuuden päätason tavoitteita että yksittäisen pienen osatehtävän tavoitteita.

Tavoitteet pitäisi etenkin pt-kilpailua järjestettäessä mieluummin sopia yhdessä koko järjestelyporukan kesken eikä vain “antaa ylhäältä”. Tavoitteet on helpompi ymmärtää ja muistaa kun niitä on itse päässyt sopimaan. Ihmiset myös sitoutuvat ja motivoituvat paremmin tavoitteiden saavuttamiseen, kun he ovat itse päässeet niihin vaikuttamaan.

Kilpailuprojektin alussa on hyvä asettaa joitakin tavoitteita sille, millaista kilpailua lähdetään tekemään. Säännöt, sarjat ja vuodenaika asettavat omat rajoituksensa, mutta järjestäjillä on silti yleensä varsin paljon liikkumavaraa kilpailun tavoitteiden määrittämisessä: tema, fyysinen/taidollinen vaativuus, tehtävien ja niiden toteutuksen laatu, tuloslaskennan nopeus, kilpailun “erilaisuus” jne. (Lue myös luku 2, Hyvä pt-kilpailu.)

Pt-kilpailun varsinaisen kilpailijoille näkyvän osan lisäksi on hyvä asettaa tavoitteita myös järjestelyprojektille itselleen: esimerkiksi järjestelyaikataulu (välitavoitteet, ks. seuraava kappale), työmäärän tasaisuus, resurssien käyttö, taloudellinen tulos jne. Näiden tavoitteiden määrittämisessä on kilpailun johtajalla iso rooli.

Tavoitteiden sopimisen lisäksi yhtä tärkeää on määritellä niille jotkut mittarit ja seurata niiden toteutumista. Tavoitteet harvoin toteutuvat ilman seurantaa, ja seuranta taas on hankalaa, jos etenemistä ei pysty mittaamaan tai arvioimaan. Aikataulun tai tuloslaskennan nopeuden mittaaminen on helppoa, mutta lähes kaikkea pystyy arvioimaan jotenkin kun vähän miettii. Numeerinen mittaaminen ei ole itsetarkoitus, vaan tarkoitus on edesauttaa sovittujen tavoitteiden saavuttamista ja projektin onnistumista.

3.3.2. Järjestelyaikataulu

Järjestelyaikataulu on toinen tärkeä asia kilpailuprojektissa. Kilpailun pitää olla valmis sovittuna päivänä eikä tämä onnistu, jos aikataulua ei suunnitella.

Aikataulu suunnitellaan listaamalla tehtävät, arvioimalla niiden työmäärät ja kestot, miettimällä tehtävien keskinäiset riippuvuudet ja sopimalla töiden tekijät. Aikataulu laaditaan ensimmäisen kerran projektin alussa, mutta aikataulun suunnittelu ja päivittäminen on jatkuvaa työtä, joka jatkuu projektin loppuun asti.

On tärkeää jakaa työt sopivan kokosiin paloihin ja sopia näille välitavoitteita, mielellään vähintään muutaman viikon välein. Yleensä tehtäviin tartutaan vasta tavoitetta edeltävänä iltana, joten on parempi sopia mieluummin useampia pienempiä tehtäviä jotka suoritetaan peräkkäin. Pieniin ja konkreettisiin töihin on myös helpompi ryhtyä kuin isoihin.

Aikataulun pitämistä on syytä seurata tarkkaan koko projektin ajan. Jos ja kun viiveitä tulee, on aikataulusuunnitelma syytä päivittää realistiseksi ajan tasalle ja tehdä välittömästi kaikki tarpeelliset korjaavat toimenpiteet esimerkiksi työnjakoa tai resursointia muuttamalla tai sisällöllistä tai laadullista rimaa hallitusti laskemalla.

Pt-kilpailun järjestelyaikataulua käsitellään tarkemmin luvussa 4.

3.3.3. Tekijät ja työnjako

Projektin organisointi ja työnjako on seuraava asia kilpailuprojektin johtamisessa. Työnjaossa on hyvä huomioda ainakin seuraavat asiat:

- Jokaisella asialla, isolla tai pienellä, on oltava omistaja. Vastuu ei voi koskaan olla jaettu, ja siksi jokaiselle asialle on sovittava vastuuhenkilö vaikka varsinaisen työn tekemiseen osallistuisi useampikin.
- Työnjako on hyvä olla mahdollisimman tasainen. Ei välttämättä niin, että kaikilla on täsmälleen sama määrä työtä, vaan niin, että kaikilla on "oikea" työmäärä omien kykyjen, halujen ja mahdollisuuksien mukaan.
- Partiossa on tärkeää muistaa koulutuksellisuus. Kyseessä on partioprojekti, jossa kaikkien on tarkoitus oppia jotakin. Tehtävään ei tarvitse valita "ammattilaista", vaan ihmisille on annettava kasvun ja uuden vastuun oton mahdollisuus.
- Sitouttaminen ja motivointi: jos tehtävän määrittelyyn pääsee itse vaikuttamaan, on se helpompi tuntea omakseen. Tavoite pitää asettaa, mutta on hyvä antaa ihmisille vapauksia keinojen suhteen.

Töiden määrä projektin alussa on suhteellisen pieni ja ensimmäisten kuukausien ajan kilpailuprojektia pystyisikin pyörittämään pelkän järjestelytoimikunnan voimin. Noin puoli vuotta ennen kilpailua töiden määrä alkaa kuitenkin lisääntyä merkittävästi ja määrä jatkaa lisääntymistään kunnes kasvaa räjähdysmäisesti muutama päivä ennen kilpailua. Itse kilpailun aikana järjestelytoimikunta ei ehdi tehdä kuin hyvin pienen osan töistä joten ne pitää delegoida ajoissa.

Työnjako kannattaa tehdä pitäen mielessä työt ja niiden määrän kilpailun aikana ja juuri ennen sitä. Esimerkiksi kilpailutehtävien ja rastien suunnittelu kannattaa antaa alusta asti rastipäällikköportaalle ja jättää sarjanjohtajille vain sarjan tehtävä/rasti/rata-kokonaisuuden koordinointi. Näin työt tulee ajoissa annettua niille ihmisille, jotka niistä lopulta kilpailun aikana joutuvat kuitenkin vastaamaan. Tätä ratkaisua puoltavat myös motivointi- ja koulutuksellisuussyyt.

Organisaatiota ja työnjakoa käsitellään tarkemmin luvussa 5.

3.3.4. Järjestelytoimikunnan johtaminen

Kilpailun johtaja on järjestelytoimikunnan puheenjohtaja ja järjestelytoimikunnan jäsenten esimies projektiorganisaatiossa.

Järjestelytoimikunnan johtaminen on paljon muutakin kuin järjestelytoimikunnan kokousten pitämistä. Se on tavoitteiden, aikataulun ja työnjaon suunnittelua, seurantaa ja jatkuvaa uudelleensuunnittelua, käytännön ongelmien ratkaisua yhdessä alaisten kanssa ja ihmisten johtamista.

Järjestelytoimikunnan kokoukset ovat yksi kilpailun johtajan työkalu. Kilpailun johtaja toimii kokousten puheenjohtajana ja hänen vastuullaan on huolehtia, että kokoukset toimivat ja niistä on mahdollisimman paljon hyötyä. Kokouksissa kannattaa noudattaa seuraavia periaatteita:

- Kokousta varten laaditaan asialista, joka lähetetään kaikille esim. sähköpostitse ennen kokousta. Puheenjohtaja huolehtii, että asialistaa seurataan ja että kokouksen aikataulu pitää. Kokouksesta kirjoitetaan pöytäkirja joka lähetetään kaikille heti kokouksen jälkeen (esimerkkejä, ks. liitteet 7.1 ja 7.2).
- Kaikki päätökset kirjataan pöytäkirjaan, samoin lyhyesti tärkeimmät puhutut asiat. Pöytäkirjaan kirjataan myös omaksi listakseen kaikki kokouksessa sovitut työt, jotka joku on luvannut hoitaa. Tämä lista käydään läpi seuraavassa kokouksessa.
- Kokouksessa kannattaa käydä ainakin lyhyesti läpi kaikki järjestelyjen osa-alueet. Näin kaikille syntyy hyvä yleiskuva projektista. Ihmisiä motivoi, kun näkee oman työnsä merkityksen osana kokonaisuutta. Näin myös tajuaa eri töiden väliset riippuvuudet paremmin.
- Järjestelytoimikunnan kokoukset ovat hyviä tiedonjakotilaisuuksia. Kaikki viime aikojen tapahtumat kannattaa käydä läpi, vaikka ne olisivat tuttuja suurimmalle osalle ihmisistä.

Organisaation sisäinen tiedotus on tärkeä asia, sitä ei voi koskaan hoitaa liian hyvin. Tiedotusvastuu jakautuu hierarkkisesti: kukin vastaa asioiden tiedotuksesta omille alaisilleen. Toimivia tiedotuskeinoja ovat henkilökohtaisen kontaktin ja kokousten lisäksi perinteiset puhelinketjut ja sähköpostilistat.

3.3.5. Riskien hallinta ja välttäminen

Riskien hallinta on oleellinen osa projektin hallintaa. Se päätavoitteena on mahdollisten riskien välttäminen kokonaan.

Riskejä pitää ja kannattaa miettiä säännöllisesti, sekä projektin alussa että sen kuluessa. Riskien tunnistaminen ei riitä, se on vasta riskianalyysin ensimmäinen vaihe. Oleellista on miettiä keinot miten riski vältetään ja myös tehdä töitä niiden välttämiseksi. Lisäksi tarvitaan varasuunnitelma, "plan B", jos riski kaikesta huolimatta toteutuu.

Koska käytännössä riskejä on hyvin paljon eikä aika riitä kaikkien torjumiseen, on riskien priorisointi tärkeää. Riskeistä valitaan pahimmat, eli ne joiden todennäköisyys tai mahdolliset vaikutukset ovat suurimmat.

Tyypillisiä kilpailuprojektin riskejä ovat:

- Ihmisten poistuminen projektista sen aikana: väsymyksestä, kyllästymisestä tai riidoista johtuvia tappioita voi estää johtamalla projektia ja ihmisiä mahdollisimman hyvin, mutta

kokonaan riskiä ei voi poistaa: yleensä kisaprojektissa ainakin joku vaihtaa paikkakuntaa esimerkiksi töiden tai opiskelun takia.

- Kilpailupäivän sää: riskin poistaminen on mahdotonta, mutta huonon sään vaikutusta voi pienentää suunnittelemalla tehtävät ja rastit hyvin ja suojaamalla esimerkiksi paperitavara muovien alle.
- Kilpailijoiden loukkaantumiset: ennaltaehkäisevänä keinona on suunnitella tehtävät, rastit ja rata mahdollisimman turvallisiksi, varasuunnitelmana on rastien ja kilpailun ensiavun ja lääkintähuollon suunnittelu.
- Metsäpalo yörastilla: ehkäisykeinoja mm. paikan valinta, vartioiden opastaminen ja nuotioiden valvonta, tulenteon kieltäminen ja sammutusvesi. Varasuunnitelmana mm. tulen rajoittaminen ja sammutus, palokunnan opastaminen, evakuointi, tiedottaminen kriisistä (kriisitiedotus, ks. Tiedottajan opas).

3.4. Ihmisten johtaminen ja motivointi

Pt-kilpailu seisoo tai kaatuu sitä järjestävien ihmisten mukana. Hienoinkaan aikataulu, työnjako tai kokouskäytännöt eivät pelasta kilpailuprojektia jos sitä järjestävät ihmiset eivät ole motivoituneita järjestämään kilpailua ja halua projektin onnistuvan.

Monia ihmisten johtamiseen tai motivointiin suoraan liittyviä asioita on käsitelty jo aikaisemmin tässä luvussa ja käsitellään toisaalla tässä oppaassa, mutta asia on niin tärkeä, että se ansaitsee vielä yhden käsittelyn. Vaikka ei ajateltaisi edes ihmisten hyvinvointia, "pehmeitä arvoja", niin jo kilpailuprojektin hyvinvointi ja kilpailun onnistuminen vaatii näiden asioiden pitämistä mielessä.

- Oma esimerkki on tunnetusti paras keino ihmisten johtamiseen ja motivointiin.
- Tavoitteen asettaminen: tavoitteet on hyvä sopia yhdessä. Kun työtä pääsee suunnittelemaan ja määrittelemään itse alusta asti, tunteen työn omakseen ja on paljon motivoituneempi ja sitoutuneempi sen tekemiseen.
- Tehtävien ja vastuiden jakaminen: tavoite on hyvä asettaa selkeästi, mutta antaa vapauksia sen toteuttamisessa. Näin tekijän motivaatio säilyy.
- Haasteelliset ja kiinnostavat tehtävät: työn pitää olla riittävän haasteellinen, näin tuntee tekevänsä jotakin uutta jota ennen ei ole päässyt tekemään ja jonka saavuttamiseksi joutuu venymään ja uskaltamaan jotakin uutta. Tehtävä ei toisaalta saa olla liian vaikea.
- Seuranta: yleensä mitään ei tapahdu jos työn edistymistä ei seurata. Seuranta myös motivoi: ilman seurantaa saattaisi tuntua että työ ei ole lainkaan tärkeä.
- Välitavoitteet: pitkä työ ja suuri kannattaa pilkkoa pienempiin ja lyhyempiin paloihin ja asettaa sopivat välitavoitteet.
- Sisäinen tiedotus: tavoitteiden ymmärtämisen ja motivaation kannalta on tärkeää, että tieto kulkee organisaatiossa.
- Palautteen antaminen: palautetta tehdystä työstä pitää antaa ennen kaikkea koko ajan matkan varrella, ei vain projektin lopussa "kriittikkipalaverissa". Hyvästä työstä pitää kiittää ja huonoa tarkastella rakentavassa hengessä.

4. Kilpailun järjestelyaikataulu

4.1. Projektin päävaiheet

Partiotaitokilpailun järjestäminen on pitkä projekti, joka kestää tyypillisesti 1–2 vuotta. Projektin suunnittelun ja aikataulun seurannan helpottamiseksi on käytännöllistä jakaa projekti lyhyempiin vaiheeseen. Vaiheista ja välitavoitteista on myös muita etuja (ks. kappale 3.3.2).

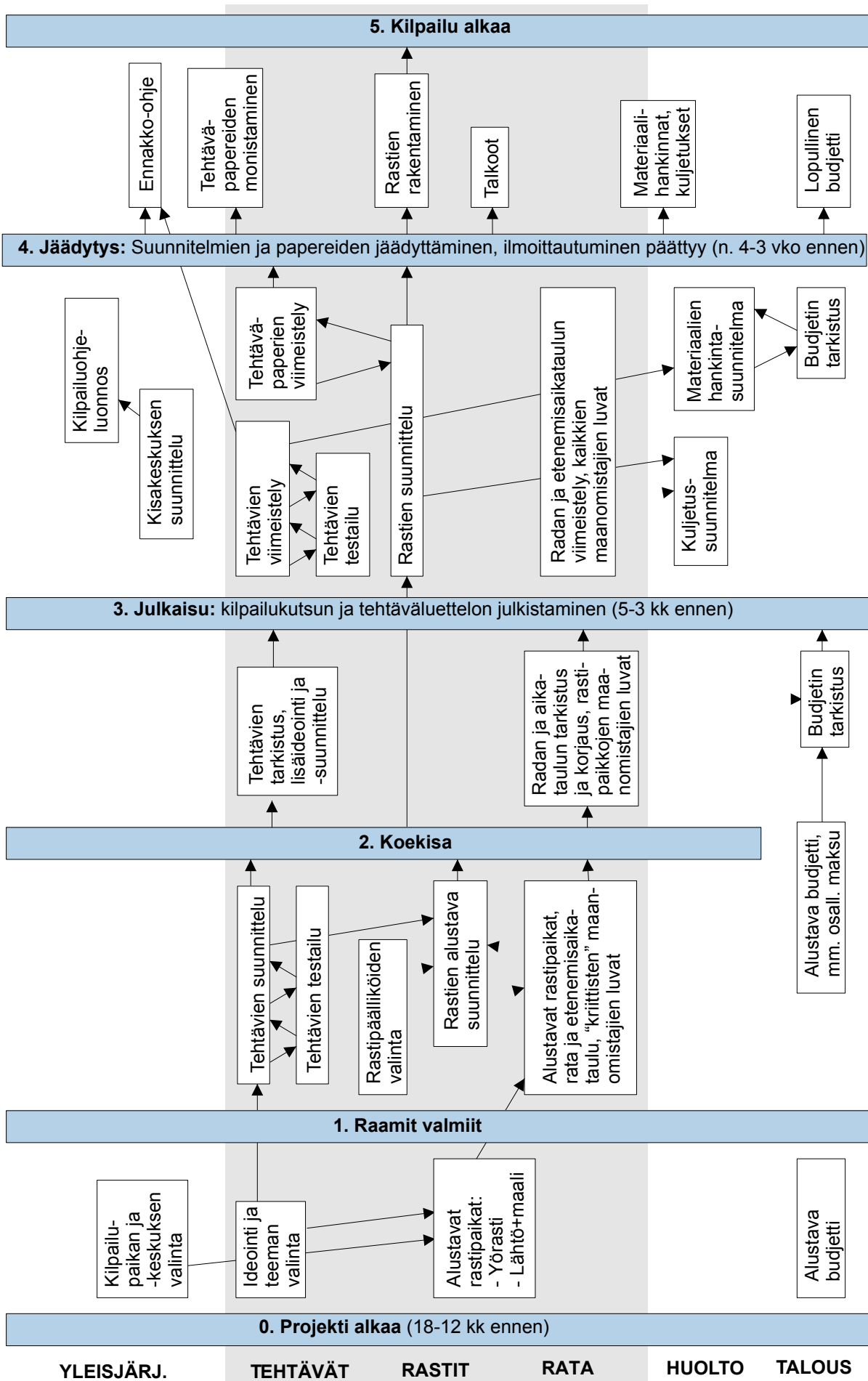
Kuvassa 3 on esitetty PT7-mallin mukaiset pt-kilpailuprojektin päävaiheet P0–P7 ja vaiheet päättävät tavoitteet T0–T7. Tavoitteiden tarkoitus on olla selkeitä virstanpylväitä projektissa. Tavoitteiden avulla järjestelytoimikunnan on helpompi seurata ja suunnitella järjestelyaikataulua ja muille projektin ihmisille ne tarjoavat motivoivia välitavoitteita.

Vaiheiden P1–P5 tarkempaa sisältöä kuvataan seuraavassa kappaleessa ja sijoittumista kalenteriin erilaisissa kilpailuissa kappaleessa 4.3. Elämää kilpailun jälkeen projektin päättymiseen asti (P7) valotetaan kappaleessa 4.5.

Todellisen elämän projekteissa vaiheet eivät aina ole niin selkeitä kuin tässä esitetään. Ne myös käytännössä lomittuvat jonkin verran eivätkä ole puhtaasti peräkkäisiä. Tästä huolimatta kilpailuprojekti kannattaa jakaa tietoisesti eri vaiheisiin ainakin omassa mielessään ja käyttää tässä esitettyjä ideoita ja periaatteita hyväksi projektin suunnittelussa ja hallinnassa.

P0	Järjestäjien valinta ja järjestämistehtävän anto → T0: Projekti alkaa
P1	Organisaation kasaaminen, kilpailun raami, projektin suunnittelu → T1: Raamit valmiit
P2	Tehtävien suunnittelu, rastien ja radan (alustava) suunnittelu → T2: Koekisa
P3	Tehtävien, rastien ja radan tarkistus ja korjaus, kilpailukutsun laatiminen → T3: Julkaisu
P4	Tehtävien, rastien, radan ja paperien viimeistely → T4: Jäädytys
P5	Hankinnat, talkoot ja rakentaminen, kilpailuohjeen postitus → T5: Kilpailu alkaa
P6	Varsinainen kilpailu → T6: Kilpailu päättyy
P7	Purku, siivous, tulosten tarkistus ja julkaisu, arkistointi → T7: Projekti päättyy

Kuva 3: PT7-mallin mukaiset pt-kilpailuprojektin päävaiheet P0–P7 ja vaiheet päättävät (väli)tavoitteet T0–T7.

Kuva 4: Kilpailuprojektin vaiheiden P1–P5 tärkeimpiä tehtäviä ja niiden välisiä riippuvuuksia.

4.2. Tehtävien riippuvuudet

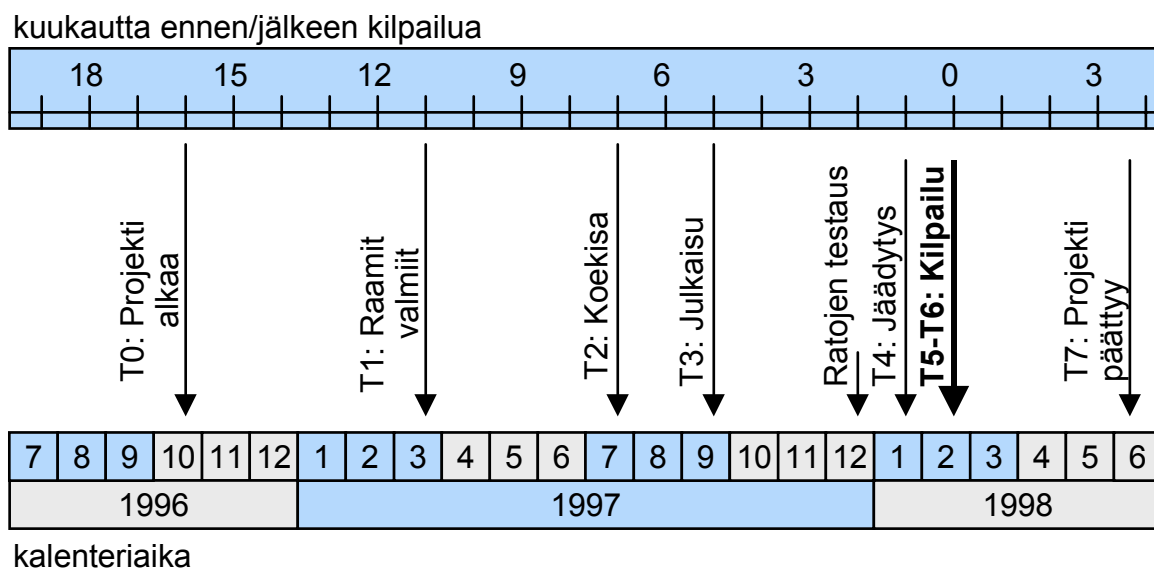
Projektin aikataulu laaditaan listaamalla tehtävät ja sijoittamalla ne sitten kalenteriin huomioiden tehtävien työmäärät, tekijät, tekijöiden saatavuudet ja tehtävien väliset riippuvuudet. Riippuvuuksia on monenlaisia: tehtävien tekeminen riippuu toisista tehtävistä, ihmisistä, ajankohdasta (”viimeistään”, ”aikaisintaan”) tai jostakin ulkoisesta tekijästä.

Kuvassa 4 on esitetty järjestelyvaiheiden P1–P5 (ks. edellinen kappale) tärkeimpiä tehtäviä ja tehtävien välisiä riippuvuuksia. Kuvassa on keskitytty tehtävät-rastit-rata-kokonaisuuden tehtäviin ja niihin tehtäviin, joilla on merkittäviä riippuvuuksia toisiinsa koko projektin kannalta.

4.3. Aikatauluesimerkit

Seuraavassa on esitetty kolmen erityyppisen kilpailun esimerkkiaikataulut. Esimerkit on laadittu todellisten kilpailuprojektien toteutuneiden aikataulujen pohjalta.

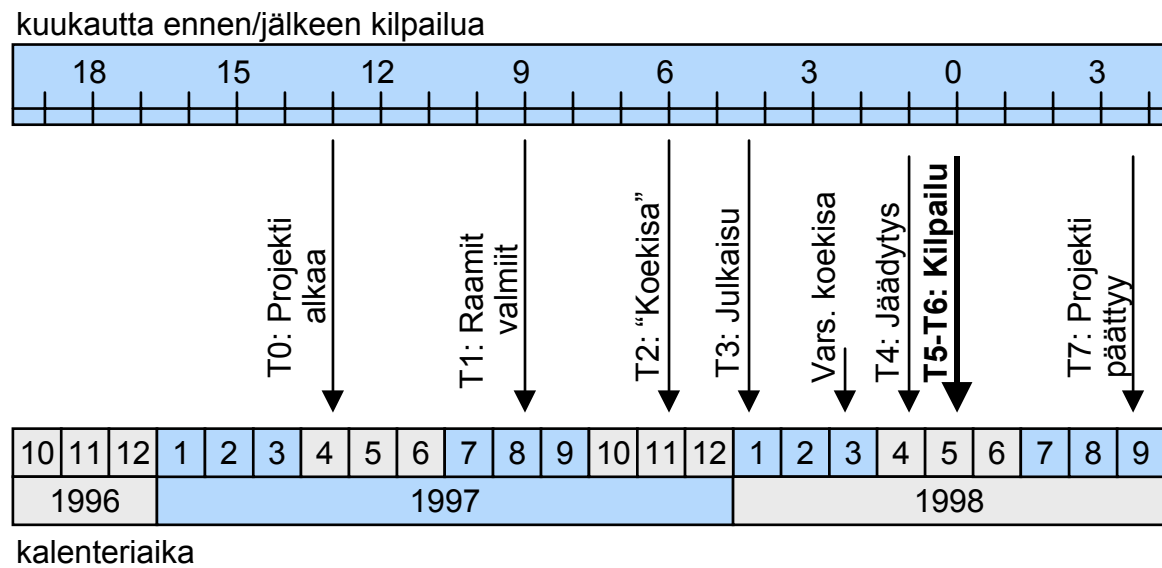
Piirin talvikilpailu (ha/ru/pu/si)

Kuva 5: Piirin talvikilpailun (ha/ru/pu/si) esimerkkiaikataulu.

Talvikilpailujen järjestämisen iso ongelma on koekisan pitäminen oikeanlaisissa olosuhteissa. Edellisenä talvena piirin talvikilpailuprojekti ei yleensä ole vielä niin pitkällä että koekisaa voisi pitää, joten käytännössä tehdään usein niin, että pidetään kesäkelin koekisa 1–2 kk ennen julkaisua (T3) ja ratojen viimeistelytestaus pari kuukautta ennen kilpailua heti kun maastossa on lunta. Tämä järjestely tietysti lisää muun muassa ratoihin liittyviä riskejä. SM-talvikilpailut ovat puolestaan huomattavasti isompi ja pidempi projekti ja niissä koekisa pidetään poikkeuksetta oikeissa olosuhteissa noin vuosi ennen kilpailua.

Piirin kevätkilpailu (vi/or)

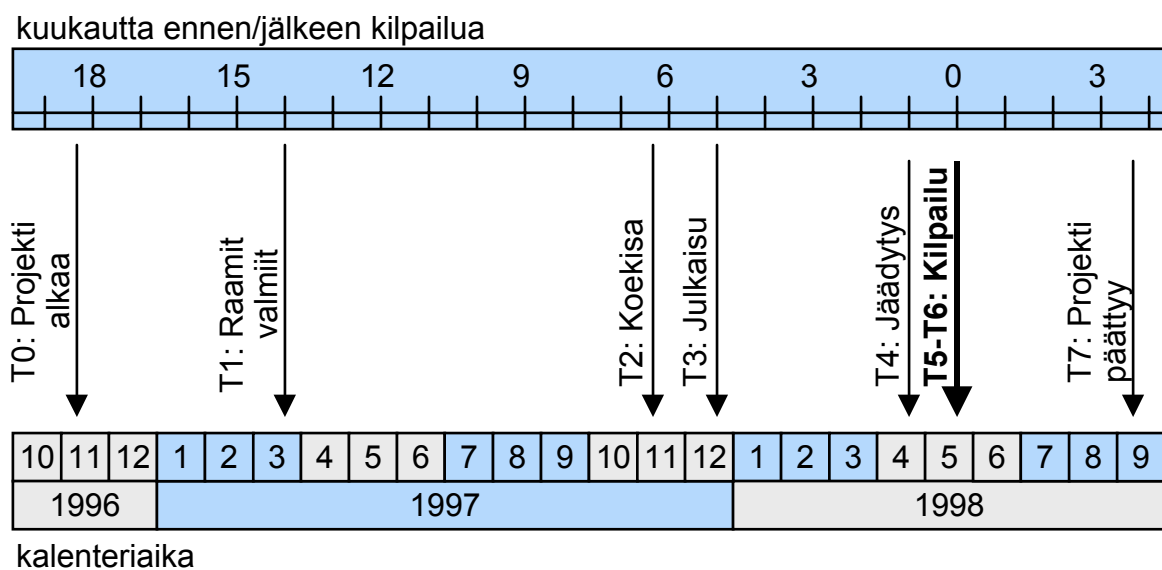

Kuva 6: Piirin kevätkilpailun (vi/or) esimerkkiaikataulu.

Piirin oranssin ja vihreän sarjan kilpailut järjestetään yleensä lyhyemmällä aikataululla kuin vaikkapa Leon Lenkki ja Hilkan Kilpa. Yleensä ennen julkaisua ei pystytä pitämään täysimittaista koekisaa, vaan täydellinen koekisa pidetään lähempänä kilpailua samana keväänä.

Siitä huolimatta, että osassa piirin kilpailuja ei pystytä kovin aikaisin pitämään täydellistä koekisaa, on kuitenkin tärkeää testata tehtävät hyvin ennen julkaisua. Kilpailukutsun ja tehtäväluettelon julkaisemisen jälkeen tehtävien muuttaminen on paljon hankalampaa. ”Koekisaksi” kutsuttu T2-tavoite tulee ymmärtää mahdollisimman hyväksi tehtävien ja kilpailun testaamiseksi, oli ”koekisan” toteutus sitten millainen tahansa.

Leon Lenkki ja Hilkan Kilpa

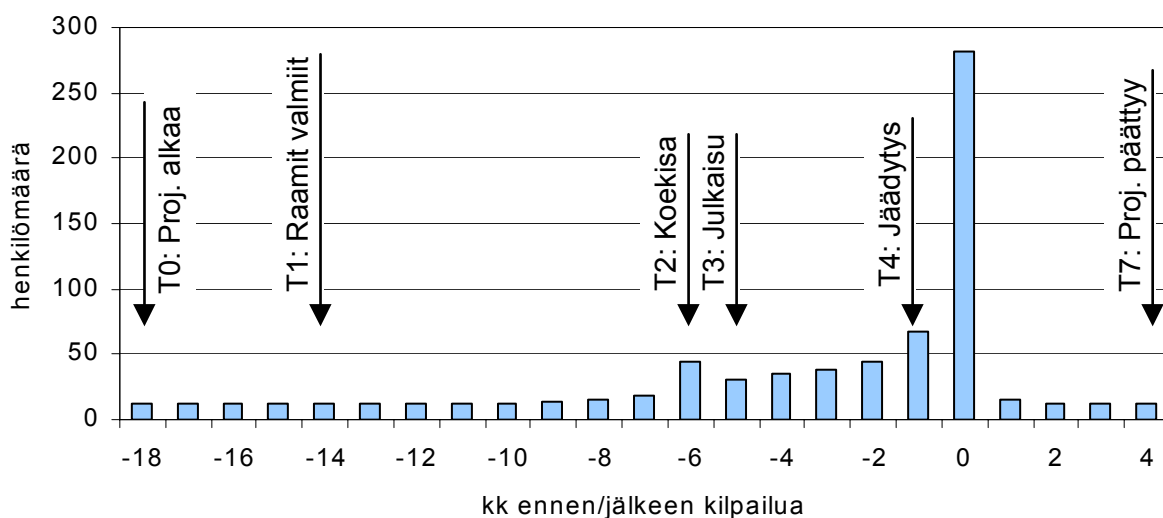

Kuva 7: Leon Lenkin ja Hilkan Kilvan esimerkkiaikataulu.

4.4. Työn ja järjestelyväen määrä

Partiotaitokilpailun järjestäminen vaatii eri määrän ihmisiä projektin eri vaiheissa. Projektin alkuvaiheessa mukana on yleensä vain järjestelytoimikunta ja muutamia tehtävien suunnittelijoita (tulevia rastipäälliköitä). Henkilömäärä kasvaa vähitellen ja saavuttaa huippunsa tietysti varsinaisen kilpailun aikana kun rasti- ja huoltohenkilöstöä tarvitaan paljon.

Kuvassa 8 on esitetty vuoden 1998 Leon Lenkin ja Hilkan Kilvan järjestelyväen määrä kuukausittain. Projekti satoi ensimmäisten kuukausien ajan vain 10–20 henkeä. Vähitellen tehtävien ja rasti- ja huoltohenkilöstön osallistui enemmän väkeä ja viimeisten kuukausien aikana koe-kisan ja jäädytyksen välillä väkimäärä on noin kasvoi n. 60–70 henkeen. Kilpailun aikana väkeä tarvittiin lähes 300 henkeä (näistä n. 200 rastihenkilöstöä, loput erilaisissa johto- ja tuki-tehtävissä (huolto/viesti/muonitus/ensiapu jne.).

Kuva 8: Pt-kilpailun järjestelyväen määrä kuukausittain (lähde: LL&HK 1998).

Varsinaisen työn eli tekemisen määrä kasvaa projektin kuluessa vielä selvästi voimakkaammin kuin henkilömäärä. Lähempänä kilpailua ja erityisesti sen aikana kilpailu vie hyvin suuren osan sitä tekevien ihmisten ajasta. Työtunteja kertyy paljon.

Projektin alkuvaiheessa tehtävien töiden määrä on sen verran pieni, että motivoitunut järjestelytoimikunta pystyisi pitkälti hoitamaan kaikki työt itsekin. Tehtävät on kuitenkin syytä muistaa ajoissa delegoida varsinaisille tekijöilleen, koska erityisesti muutamina kilpailua edeltävinä viikkoina ja päivinä ja lopullisesti kilpailun aikana työn määrä kuvainnollisesti ”räjähtää” eli tekemistä on niin paljon, että järjestelytoimikunta ei millään ehdi hoitaa kaikkia asioita (ks. myös kappale 3.3.3).

4.5. Onko elämää kilpailun jälkeen?

On, vaikkakaan ei samanlaista kuin ennen sitä. Pt-kilpailun järjestämisprojekti ei pääty viimeisen vartion maaliintuloon tai palkintojenjakoon eikä edes kilpailukeskuksen siivoukseen. Kilpailupäivän tai -viikonlopun päätteeksi kilpailun päättymisen jälkeen pitää yleensä tehdä ainakin seuraavat asiat:

- Rastien purku ja maaston siivous

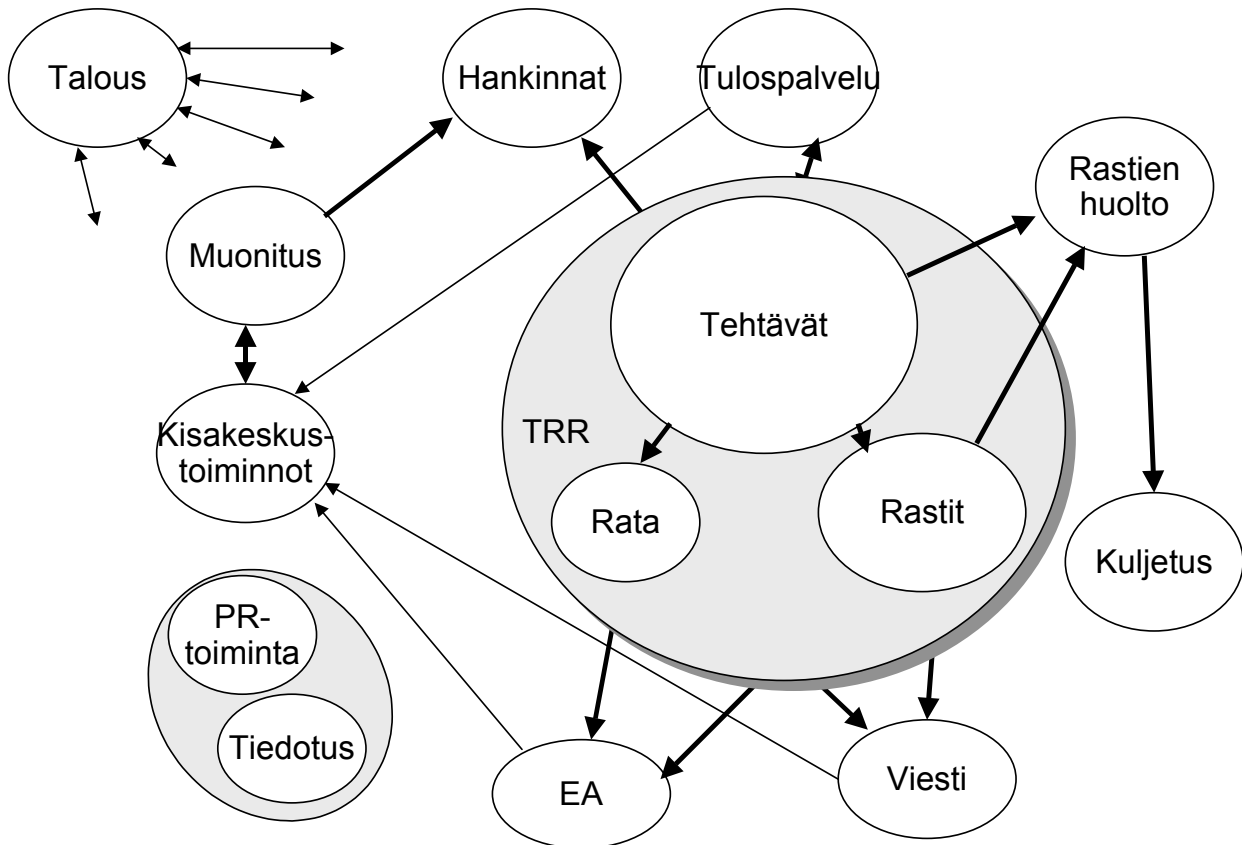
- Kilpailukeskuksen siivous ja luovutus
- Ajo-opasteiden, viitoitusten yms. siivous
- Rasti- ja tehtävämateriaalin kuljetus pois kilpailukeskuksesta ja -maastosta

Kilpailun jälkeen muutaman lähiviikon tai -kuukauden aikana pitää hoitaa seuraavat asiat:

- Tulosten toimittaminen (partio)lehtiin
- Tulosten tarkistus ja postitus vartioille (2 viikkoa kilpailun jälkeen)
- Vastalauseiden käsittely (tuomarineuvosto)
- Lainatun/vuokratun materiaalin ja kaluston palautus
- Maaston tarkistus ja lopullinen siivous
- Löytötavaroiden toimittaminen partiotoimistoon
- Saunailta tms. palautetilaisuus järjestäjille
- Kulukorvausten maksaminen (matkat, puhelut yms.)
- Tuloslaskelma ja tilinpäätös
- Kilpailun arkistointi

5. Organisaatio ja työnjako

Kuvassa 9 on esitetty toiminnot joista partiotaitokilpailu-niminen tapahtuma muodostuu. Kuvan keskeltä löytyvät kilpailun ydintoiminnot, eli tehtävien, radan ja rastien (TRR) muodostama kokonaisuus. Tämähän on se, mitä kilpailija näkee ja kokee lähtömerkin ja maaliintulon välisenä aikana. Kisa-aamuna ja kisan jälkeen palkintojenjakoa odotellessa taas kisakeskuksen toimivuus on olennaista, samoin kuin se, että tarjottu ruoka vie nälän eikä pelkäästään ruokahalua.

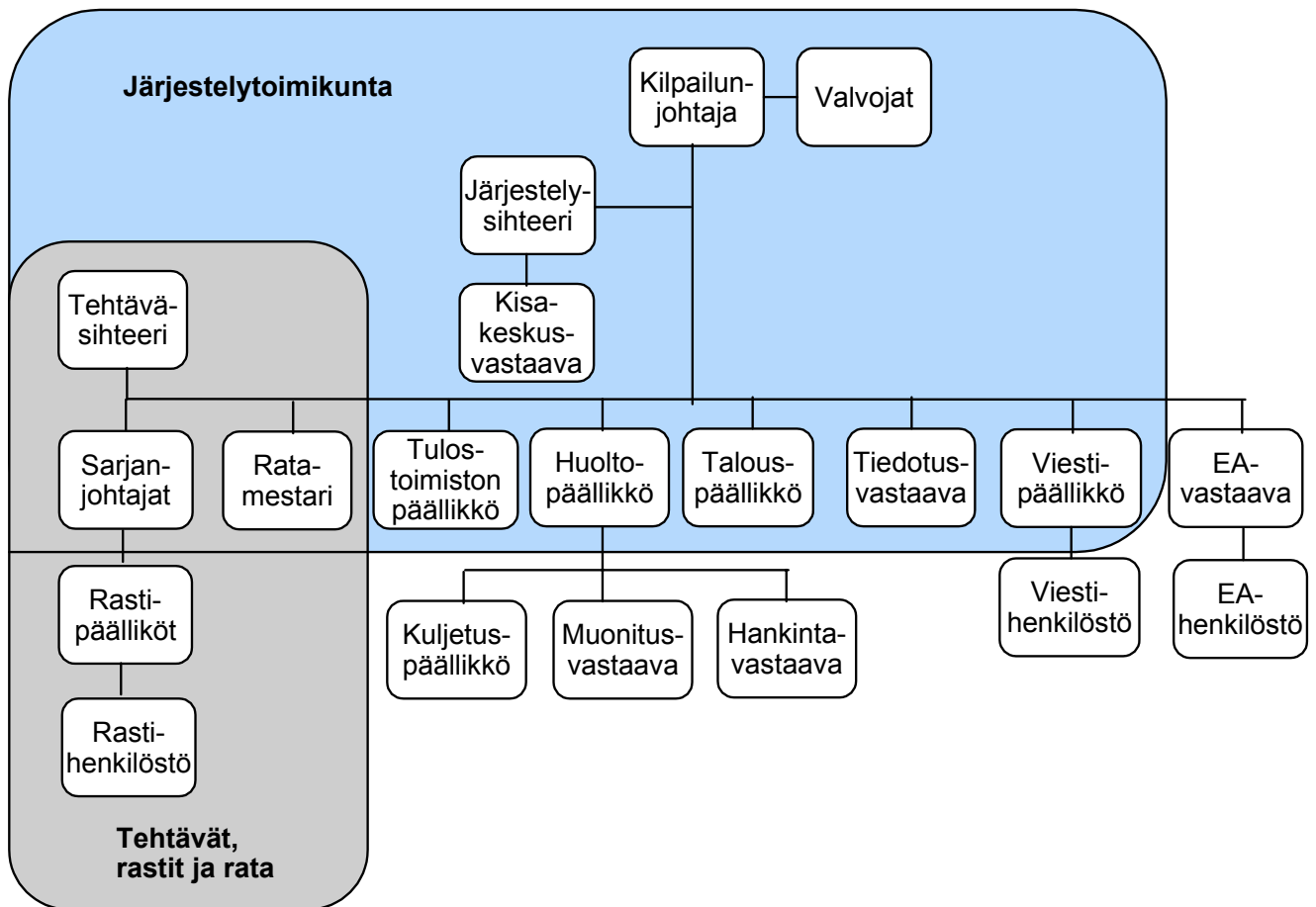
Kuva 9: Partiotaitokilpailun eri toiminnot ja niiden väliset riippuvuudet.

TRR:n ulkopuolisia osa-alueita kutsutaan usein yhteisellä nimikkeellä tukitoiminnot. Nimen valinnastakin voidaan jo päätellä, että olennaista pt-kilpailussa on se, mitä metsässä tapahtuu ja periaatteessa koko muu organisaatio on olemassa vain tämän tukemiseksi.

Kilpailun johtajan tehtävänä taas on hallita tätä kokonaisuutta. Tämä onnistuu helpoimmin, kun kisa toteuttava organisaatio rakennetaan siten, että se luontevasti kykenee toteuttamaan kuvan esittämät toiminnot. Organisaatiota luotaessa täytyy siis pitää mielessä, että tarkoitus on toteuttaa tietyt tehtävät, ei vain jakaa ihmisille nimikkeitä.

5.1. Organisaation muodostaminen ja tehtävät

Kuvassa 10 on esimerkki pt-kilpailun järjestelyorganisaatiosta. Vertaamalla näitä kahta kuvaa, voidaan todeta, että suuri osa toiminnoista on muunnettu suoraan tehtävänimikkeiksi, joilla on selkeät vastualueet (ainakin periaatteessa). Tämä on suoraviivaisin tapa rakentaa järjestelytiimi, mutta ei välttämättä paras.

Kuva 10: Esimerkki järjestelyorganisaatiosta.

Parempaan lopputulokseen päästään miettimällä mitä asioita kisaa järjestettäessä pitää tehdä, ja kuka on paras henkilö hoitamaan mitkäkin näistä tehtävistä. Lisäksi täytyy pitää huolta siitä, että jokaiselle mitoitetaan tehtävä kykyjen, halujen ja projektiin käytettävissä olevan ajan mukaan.

Jos käytettävissä oleva tekijämäärä tuntuu pieneltä, kannattaa enemmän keskittyä käyttämään olemassa olevat resurssit kilpailijoiden kannalta olennaisten asioiden tekemiseen kuin käyttää energiansa organisaatiokaavion tyhjien laatikoiden täyttämiseen. Tarvittaessa näitä olennaisia asioita voi esimerkiksi katsoa luvusta 2, Hyvä pt-kilpailu, jota kannattaa myös silmällä aina silloin tällöin projektin edetessä.

On siis tärkeää valita kuhunkin tehtävään henkilö, joka kykenee annetun työn kunnialla hoitamaan, ja huolehtia, että kaikille tarvittaville töille löytyy tekijä. Niinpä seuraavassa kuvatut tehtävänimikkeet ja niihin liittyvät tehtävät on syytä ottaa vain ohjeellisesti ja tapauskohtaisesti mielessä, millainen toimenkuva kullekin järjestelyihin osallistuvalla partiolaisella sopii.

- Tehtävät, rastit ja rata -kokonaisuuden toteutuksesta vastaavat sarjanjohtajat, joille on oma Sarjanjohtajan oppaansa. Tämän osa-alueen toiminta keskittyy sarjanjohtajien vetämiin tehtävryhmiin, joiden jäseninä ovat tehtävävastaavat, eli tyypillisesti rastipäälliköt. Rata-mestarin roolista löytyy tietoa Ratamestarin oppaasta ja rastipäälliköitä varten on Rastipäällikön opas. Tehtävien suunnittelusta on lisäksi oma oppaansa.
- Huoltopäällikön vastuulle tulevat luontevasti rastien huolto, kuljetus ja muonitus. Huoltopäällikön toimialaa on käsitelty tarkemmin Huoltopäällikön oppaassa.

- Kisakeskuksen hallinnoinnista kerrotaan Järjestelysihteerin oppaassa. Toisaalta järjestelysihteerille löytyy paljon muutakin tekemistä, josta enemmän ao. oppaassa.
- Ulkoisesta tiedottamisesta huolehtii tiedotusvastaava, jonka toimenkuvasta on kerrottu tiedottajan oppaassa.
- Talouspäällikön tehtävänä on laatia kisalle budjetti ja huolehtia kulujen seurannasta. Tarkempi kuvaus aiheesta löytyy Talouspäällikön oppaasta.
- Ensiapu- ja viestipalvelut hankitaan hämäläisissä kisoissa tyypillisesti piirin Viesti- ja pepajaostolta. Aiheesta on kerrottu luvussa 6, Yhteistyö muiden kanssa, sekä Huoltopäällikön oppaassa.
- Tulostoimiston voi toteuttaa omin voimin ja opastusta sen toteuttamiseen saa Tulospalveluoppaasta. Mikäli tekijöitä ei kuitenkaan omasta takaa tunnu löytyvän, kannattaa ottaa yhteyttä kilpailujaostoon, joka voi auttaa tulostoimiston hankkimisessa muualta.

Näiden edellä mainittujen eri osa-alueiden vastuuhenkilöt, kilpailun valvojat sekä kilpailun johtaja ja järjestelysihteerit, muodostavat tyypillisesti järjestelytoimikunnan. Käytännössä sen ydin yleensä muodostuu kilpailun- ja sarjanjohtajista, valvojista sekä järjestelysihteeristä, ja muut osallistuvat sen kokouksiin tarpeen ja kiinnostuksensa mukaan. Järjestelytoimikunnan toimintaa on käsitelty tarkemmin toisaalla tässä oppaassa.

Lisäksi kilpailulla on tuomarineuvosto, joka koostuu puheenjohtajasta, valvojista, kilpailijoiden edustajasta sekä kilpailunjohtajasta. Tuomarineuvoston tehtävät on määritelty partiotaitokilpailujen säännöissä. Ensimmäisen kerran tuomarineuvosto kokoontuu yleensä vasta kispäivänä, eikä kilpailun johtajalta edellytetä mitään etukäteisvalmisteluja sen suhteen. Tästäkin aiheesta on kirjoitettu oma Tuomarineuvosto-oppaansa.

5.2. Organisaation haasteet

Yksi suurimpia haasteita kilpailuorganisaatiolle on se, että sen jäsenillä on, toivottavasti, elämä projektin ulkopuolella. Parikin vuotta kestävä projektin aikana ihmisten elämässä voi tapahtua isoja muutoksia. Kilpailunjohtaja saattaa esimerkiksi lähteä työkomennukselle Saksaan tai järjestelysihteerit löytää opiskelupaikan muutaman sadan kilometrin päästä eikä pysty järjestämään sinne itselleen tietokonetta, puhumattakaan ikävämistä asioista kuten sairastumisista tai onnettomuuksista.

Harvemmassa projektissa kuitenkin on mahdollista järjestää jatkuvaa kaksoismiehitystä ihan vain varmuuden vuoksi. Kuitenkin on syytä varautua siihen, että osa tekijöistä saattaa projektin kuluessa pudota kokonaan pois tai ainakin työpanos selvästi pienentyä ennakoitua. Niinpä projektiväen työkuorman jakautumista on syytä tarkkailla säännöllisesti kahdesta syystä. Toisaalta täytyy pitää huoli, että korvaavaa reserviä on olemassa, jos joku jää pois ja toisaalta kenenkään tehtävämäärä ei saa kasvaa niin suureksi, että hänestä tulee korvaamaton.

Oman lisänsä organisaation hallintaan tuo myös se, että tekijät on yleensä koottu useammasta lippukunnasta. Jokaisella lippukunnalla taas on ainakin jossain määrin omat tapansa toimia ja jos näitä tapoja ei tunne etukäteen, on syytä oppia ymmärtämään ja elämään niiden kanssa mahdollisimman pian, koska niiden muuttamista on kuitenkin turha yrittää.

Toinen monilippukuntaisessa järjestäjryhmässä usein esiin tuleva tai pinnan alla kytevä asia on vallan ja vastuun jakautuminen kisaorganisaatiossa. Tällainen tilanne, jossa joku lippukunta tuntee kokeneensa vääryyttä esimerkiksi järjestelytoimikunnan tehtäviä jaettaessa, on

kilpailun johtajalle hankala, etenkin kun hän tyypillisesti edustaa sitä ”sortavaa” osapuolta. Niinpä tällaisen tilanteen mahdollisuus on syytä tiedostaa jo organisaatiota luodessa ja pyrkiä tarjoamaan tehtäviä tasaisesti, samalla pitäen huoleta siitä, ettei myöskään päädytä toiseen laitaan, eli ”Miksi meidän pitää tehdä kaikki työt?”

5.3. Järjestäjien koulutus

Järjestäjien koulutukseen löytyy apu piirin järjestämiltä kursseilta:

- Pt-kilpailujen järjestämiskurssi: Pt-kilpailujen järjestämiskurssi (entinen jtmk-kurssi) järjestetään yleensä maaliskuussa joka vuosi. Kurssilla käydään läpi pt-kilpailuprojektiin liittyvät asiat eli tehtävien ja arvostelun suunnittelu, rata ja sen suunnittelu, sekä rastien toiminnan suunnittelu. Näiden lisäksi kurssilla on tarjolla tietoa yleisjärjestelyistä ja organisaatioista sekä paljon tarinoita tosielämästä. Kurssi kestää perjantai-illasta sunnuntai-ilta-päivään ja sitä suositellaan kaikille järjestelytoimikunnissa mukana oleville.
- Rastipäällikkökurssi: Rastipäällikkökurssilla keskitytään rastipäälliköiden kouluttamiseen. Kurssilla käydään perusteellisesti läpi tehtävän ja rastin suunnitteluprosessi sekä opitaan käytännönläheisesti suunnittelemaan ja organisoimaan rastin toimintaa. Kurssi järjestetään syys-lokakuussa ja se kestää lauantaista sunnuntai-ilta-päivään. Sitä suositellaan kaikille rastipäälliköille. Kilpailun johtajan kannattaa saada kurssille mahdollisimman monta rastipäällikköä, jotta jtmk:n ei itse tarvitse kouluttaa kaikkia perusasioita rastipäälliköille.
- Täsmä-rp-kurssi: Kilpailujaosto tarjoaa pt-kilpailuille täsmäkurseja arvostelun toteutuksesta ja rastin toiminnasta. Koska ulkopuolisia ei osallistu kurssille voidaan siellä käydä läpi rastien toimintaa sekä kisan oikeita tehtäviä suunnitellen niiden arvostelua. Kurssista kannattaa olla kilpailujaostoon yhteydessä 4–5 kk ennen kilpailua ja kurssi järjestetään yleensä noin 2–3 kk ennen kilpailua.

Lisäksi SP:n kilpailuryhmä järjestää pt-kilpailujen johtajakursseja. Sille osallistumista kannattaa mahdollisesti harkita mikäli pt-kilpailujen järjestämiskurssi on jo käyty.

6. Yhteistyö muiden kanssa

Kilpailuprojektin aikana järjestäjät joutuvat tekemään yhteistyötä monen eri sidosryhmän kanssa. Tähän kappaleeseen on koottu tärkeimpiä henkilöitä ja yhteistyötahoja.

6.1. Valvoja

Piirin kilpailujaosto nimeää kilpailulle kaksi valvojaa, jotka ovat yleensä kokeneita kisailijoita ja järjestäjiä. Valvojien kautta kilpailujaosto varmistaa, että kilpailusta järjestetään partiotaitokilpailu, sillä valvojan kautta on hyvä siirtää perinteitä ja hyviä käytäntöjä kokemattomienkin järjestäjien käyttöön.

Valvojien päätarkoituksena on huolehtia, että kilpailusta tulee sääntöjen ja partiohengen mukainen, mutta ennen kaikkea heidän tehtävänä on auttaa kisajärjestäjiä ja olla tukena koko kilpailuprojektin aikana. Valvoja voi myös kouluttaa järjestäjiä yhteistyössä kilpailujaoston kanssa.

Vaikka valvojat ovatkin piirin nimeämiä, ovat valvojat osa kilpailun järjestelyorganisaatiota ja kilpailun johtajan ja muiden kannattaakin ottaa tästä kaikki hyöty irti. Kun kilpailun järjestäjä kohtaa ongelmia tai haluaa hyviä käytännön vinkkejä kisaprojektin aikana, on hyvä kääntyä valvojan puoleen ja kysyä tietoa häneltä.

6.2. Piiri ja partiotoimisto

Piirin partiotaitokilpailut ovat osa piirin virallista toimintaa ja on luonnollista, että yhteistyötä piirin, sen henkilökunnan, jaostojen ja partiotoimiston kanssa tarvitaan paljon. Valvojat auttavat alkuun monessa asiassa.

Kilpailujärjestäjien tulee tehdä yhteistyötä piirin kanssa talousasioissa. Kilpailun raha-asiat kulkevat piirin tilien kautta, joten myös kilpailu pitää budjetoida piirin viralliseen budjettiin. Talousarvio seuraavaksi vuodeksi tehdään heinä-elokuun vaihteessa, jolloin kilpailujärjestäjien viimeistään kannattaa käydä neuvottelemassa käytännön talousasiat piirin toimitusjohtajan kanssa.

Valvojalta tai kilpailujaostolta kannattaa hyvissä ajoin pyytää seuraavan vuoden voimassa oleva budjettilomake, johon talousarvio tulee tehdä. Samalla kilpailujaosto voi antaa vinkkejä ja tietoa voimassa olevista korvauksista ja muista käytännöistä.

Samaan aikaan virallisen budjetoinnin kanssa on hyvä varmistaa, että kilpailu on omalla kohdallaan piirin seuraavan vuoden toimintakalenterissa.

Partiotoimistoa voi käyttää apuna ainakin seuraavissa asioissa: kilpailun ilmoittautumisten vastaanotto, kilpailukutsun ja muiden mainosten julkaiseminen piirin lehdissä ja kutsuvieraiden kutsut. Kilpailun jälkeen partiotoimistoon pitää toimittaa viralliset tulokset ja sinne myös kannattaa viedä kilpailun löytötavarat.

6.3. Jaostot

Kilpailun järjestäjien kannattaa pitää säännöllistä yhteyttä **kilpailujaostoon**. Yleensä tämä tapahtuu valvojan tai jaoston yhteishenkilön kautta. Tämä ei tarkoita sitä, että kilpailujaosto haluaisi tietää kilpailun tehtäviä tms. vaan jaostoa kiinnostaa, että kilpailu tulee ajoissa val-

miiksi ja että järjestelyt sujuvat ongelmitta. Jaostolta saa tietoa mm. pt-kilpailujen järjestämistä ja rastipääällikkökurseista, joihin järjestäjien kannattaa aktiivisesti osallistua.

Piirin partiotairojaoston viesti- ja ensiapuvastaavalta kannattaa kysyä apuvoimia kisapäiväksi. He mielellään hoitavat kilpailun viestiliikenteen VHF-puhelimilla ja ensiavun kriittisillä rasteilla. Lääkäriin kilpailun järjestäjät kuitenkin hankkivat itse. Viesti- ja ensiapuvastaaviin kannattaa olla yhteydessä noin 8 kk ennen kilpailua ja kysyä voivatko he auttaa edellä mainituissa asioissa.

Jaostojen yhteystiedot saa parhaiten partiotoimistosta.

6.4. Yritykset

Yritykset antavat mielellään mainoksia käsiohjelmaan, jolloin kilpailun järjestäjille tulee enemmän tuottoja kulujen kattamiseksi. Yritykset kuitenkin mieluummin antavat sponsoriavustuksen tavarana kuin rahana. Tämä kannattaa ottaa huomioon tehtävien materiaaleja suunniteltaessa. Tavaralahjoitus tulee yleensä edullisemmaksi järjestäjän kannalta joten tällaista kannattaa suosia. Aiheesta on kirjoitettu enemmän Talousoppaassa.

6.5. Kaupunki / kunta / urheiluseurat

Kaupungilla on usein leirivälinevarastoja, joista partiolaiset voivat lainata tai vuokrata teltoja, ruoanvalmistusvälineitä ja rastilippuja ja -leimasimia. Samoin urheiluseurat tekevät mielellään yhteistyötä partiolaisten kanssa. Hieman vanhentuneita suunnistuskarttoja voi saada erittäin halvalla, koska suunnistusseurat eivät niitä enää käytä ja niistä halutaan eroon.

6.6. Muut partiolaiset

Muiden lippukuntien partiolaisia kannattaa myös käyttää kisassa rastimiehinä. Kilpailuun jättää lähtemättä paljon sellaisia partiojohtajaikäisiä partiolaisia, joita kiinnostaa kilpailun seuraaminen ja he ovat oivaa henkilöstöä rasteille sellaisiin tehtäviin, joissa he eivät pääse vaikuttamaan esim. vartion suorituksiin tai tehtävien arvosteluun. Muiden lippukuntien rastimiehiä ja heidän yhteystietojaan kannattaa kysyä vaikka kilpailujaostolta tai kilpailun valvojilta.

Kun ollaan yhteydessä muihin partiolaisiin ja lippukuntiin, kannattaa pitää mielessä, että kilpailuvartiolle ei saa vuotaa tietoja kilpailun tehtävistä, rasteista tai radasta tai juuri mistään muustakaan. Kilpailu on pidettävä järjestelyporukan salaisuutena. Muista lippukunnista tulevat rastihenkilöt kannattaa mieluiten sijoittaa rasteilla sellaisiin tehtäviin, joihin ei vaadita etukäteisvalmistautumista tai -tietoja. Vaikka suureen osaa ihmisiä voikin luottaa, kannattaa näin tehdä jo turhien puheiden välttämiseksi.

7. Liitteet

7.1. Esimerkki: Järjestelytoimikunnan esityslista

Lumikenttien kutsu 2001

Järjestelytoimikunnan kokous

8.8.2000 klo 15 srk-talossa

Esityslista

1. Edellisen pöytäkirjan tehtävälista, avoimet asiat
 - T2** Mika: Selvittää, saadaanko ruokarastille menevä tie aurattua
 - T3** Pirkko: Varaa paikan rastipäällikkökurssia varten
2. Rastipäällikkötilanne
3. Rastipäällikkökurssin järjestäminen
4. Koekisan tilanne
5. Kisakeskuksen tilanne
6. Kisan talous
7. Materiaalihankinnat, miten järjestetään
8. Kisakutsu
9. Muut esille tulevat asiat
10. Seuraava kokous

7.2. Esimerkki: Järjestelytoimikunnan kokousmuistio

Lumikenttien kutsu 2001

Järjestelytoimikunnan kokous 8.8.2000 srk-talossa

Pöytäkirja

Läsnä: Risto, Tiina, Teemu, Simo, Allu, Lassi, Pirkko, Viivi, Leevi, Hessu, Topi

1. Edellisen pöytäkirjan tehtävälista

Päivitetty lista löytyy pöytäkirjan lopusta

2. Rastipäällikkötilanne

Sikä OrVissa että keltaisessa sarjassa on tällä hetkellä hyvä rastipäällikkötilanne.

3. Rastipäällikkökurssin järjestäminen

14.-15.10. on rastipäällikkökurssi Haukijärven leirimajalla. Lauantaina koulutuksesta vastaa piirin kisajaosto, sunnuntaina sarjanjohtajat.

4. Koekisan tilanne

Päätettiin pitää koekisa aiemmin sovittuna ajankohtana eli 9.12. Jos silloin ei ole lunta, hiihtosuudet testataan myöhemmin.

5. Kisakeskuksen tilanne

Tiina lupasi kysyä koulun emännältä keittiön käyttöön liittyvistä kustannuksista yms. **(T6)**

6. Kisan talous

Puhuttiin talousvastuusta. Ristolle annettiin valtuudet sopia talousvastuusta piirin kanssa.

Päätettiin jättää mainoshankinta-asiat seuraavaan kokoukseen.

7. Materiaalihankinnat, miten järjestetään

Sovittiin, että kaikkien hankintojen (siis kaiken kisaa varten ostettavan materiaalin) on mentävä talouspäällikkö Riston kautta, jotta ”rahavirtoja” pystytään seuraamaan.

8. Kisakutsu

Kisakutsu on tarkoitus laittaa lokakuun kuukausitiedotteeseen.

9. Muut esille tulevat asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraava kokous

Seuraava JTMK:n kokous pidetään 5.11. Klo 15 srk-talossa

Tehtävälista

Vanhat:

T2 Mika: Selvittää, saadaanko ruokarastille menevä tie aurattua **(avoinna)**

Mika ei ollut kokouksessa, eikä muillakaan ollut tietoa onko asia selvitetty

T3 Pirkko: Varaa paikan rastipäällikkökurssia varten **(suljettu)**

Haukijärven leirimaja varattu 14.-15.10. (kts. kohta 3)

Uudet:

T6 Tiina: Selvittää koulun keittiön kustannukset ym.

Kopiointiohjeet ja -ehdot

Tämän materiaalin kirjoittamisen ja julkaisemisen tarkoituksena on ollut tarjota tietoa partio-
taitokilpailujen järjestämisestä suomalaiselle partiolaisille eikä sen kirjoittamisella tai julkai-
semisella pyritä saavuttamaan minkäänlaista taloudellista tai muuta hyötyä.

Materiaalin levittäminen ja omatoiminen kopioiminen on sallittua ja erittäin suositeltavaa,
kunhan seuraavat ehdot täyttyvät:

1. Julkaisu on levitettävä ja kopioitava *kokonaisena* jättämättä mitään pois tai lisäämättä
siihen mitään ylimääräistä.
2. Julkaisu on kopioitava alkuperäisen mallin mukaisesti A5-kokoiseksi nidotuksi
”vihkoseksi” tai sähköisessä muodossa julkaistava alkuperäisenä pfd-dokumenttina.
3. Kopioitaessa on aina varmistettava, että kopioitavasta materiaalista ei ole olemassa tai
kohtuullisella vaivalla saatavissa uudempaa versiota.

Mikäli edellä mainituista ehdoista halutaan poiketa, on asiasta neuvoteltava Hämeen Partio-
laiset ry:n kilpailujaoston kanssa.

Tämä materiaali toimitetaan ensisijaisesti pdf-tiedostona sähköpostitse tai toissijaisesti
hyvälaatuisena paperioriginaalina. Pdf-tiedoston saa joko tietokoneen ruudulta luettavaksi
tarkoitettuna A4-kokoisena 1-sivuisena versiona tai tulostusta varten tehtynä A5-kokoisena
vihkona.

Kommentit, tiedustelut ja materiaalin tilaukset joko suoraan kirjoittajille tai HP:n partio-
toimistoon:

Hämeen Partiolaiset ry
Klingendahl A
33200 Tampere
puh. (03) 3123 4950
fax. (03) 3123 4955

Kilpailunjohtajan opas

Versio 1.2

Jussi Vuorisalmi, Ismo Halivaara, Petteri Lavikko

Partiotaitokilpailujen järjestämiseen on tarjolla koulutusta monenlaisilla kursseilla. Tämä julkaisu on tarkoitettu koulutusmateriaaliksi piiritason rastipäällikkö- ja partiotaitokilpailujen järjestämiskurssille muiden Hämeen Partiolaiset ry:n kilpailujaoston julkaisemien monisteiden kanssa.

<http://www.hp.partio.fi/>

Hämeen Partiolaiset ry
Kilpailujaosto